

Hrvatska grančica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 3

SITUACIJA NAŠIH ŠKOLA

STR. / PAG. 4-5

PROMOCIJA KNJIGE

STR. / PAG. 6

OTKRIJ UMJETNIKA U SEBI!

Ghera Luka Kristian-1. nagrada,
Dvojezična Rumunjsko-Hrvatska
gimnazija

Mita Miriana-1. nagrada,
Dvojezična Rumunjsko-Hrvatska
gimnazija

Sorca Andrei Marian-1. nagrada,
Dvojezična Rumunjsko-Hrvatska
gimnazija

Toma Claudiu Daniel-3. nagrada,
Gimnazija Diaconovici Tietz

Descoperă artistul din tine!
Otkrij umjetnika u sebi!

Borca Monika-3. nagrada,
Dvojezična Rumunjsko-Hrvatska
gimnazija

Iovanac Maria-Specijalna nagrada,
OŠ Klokoč

Beta Daniel-Specijalna nagrada,
OŠ Klokoč

Bogdan Deiana-Specijalna nagrada,
- Dvojezična Rumunjsko-Hrvatska
gimnazija

Perescu Rebeca - 2. nagrada - Umjetnička gimnazija Sabin Pauța

Anka Ruja - 2. nagrada - OŠ Lupak

Fischer Bianca - 2. nagrada,
Dvojezična Rumunjsko-Hrvatska gimnazija

Mihăiță Valentina Anka - 3. nagrada,
Dvojezična Rumunjsko-Hrvatska gimnazija

SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS,

ŽELI VAM ZAJEDNIŠTVO HRVATA U RUMUNJSKOJ!

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 23.04.2021, u 15.30 sati. Gledajte nas!

REDACTIA:
COD ISSN 1841-9925

Redactor șef:
Ivan DOBRA

Redactori:
Lina TINCUL; Daniel LUCACELA;

Colaboratori:
Marja LAJCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOȘ

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Uniunea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

UREDNIŠTVO:
ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik:
Ivan DOBRA

Urednici:
Lina TINCUL; Daniel LUKAČELA;

Vanjski suradnici:
Marja LACKIĆ; Vič. Davor Lukačela; Petar Miloš

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
327065 Carașova 22, Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 29.04.2021, od 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

SITUACIJA NAŠIH ŠKOLA	STR. 3
PROMOCIJA KNJIGE U ZAJEDNIŠTVU HRVATA	STR. 4
LANSARE DE CARTE LA UNIUNEA CROAȚILOR	STR. 5
OTKRIJ UMJETNIKA U SEBI!	STR. 6
CURĂȚENIA DE PRIMĂVARĂ	STR. 7
ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUPAC	STR. 8-9
ACTIVITĂȚI DE ZIUA POEZIEI ȘI ZIUA APEI	STR. 10
O OČEKIVANJU POVRATKA KORIJENIMA	
U PJESMAMA MILJE ŠERE	STR. 11
CVJETNICA I PATNJA	STR. 12
DESCHIDEREA SEZONULUI DE PESCUIT, 2021!	STR. 13
ČITAJMO KNJIGE JER ČITAMO SVIJET!	STR. 14
IN MEMORIAM, STRIČA MARKA	STR. 15

IN MEMORIAM, STRIČA MARKA

U utorak 16. ožujka je na mjesnom groblju pokopan Marka Dobra, dugogodišnji orguljaš crkve Marijina uznesenja iz Karaševa.

Misu zadušnicu i sprovodne obrede održali su mjesni župnik Petar Rebedžila i vlč. Milja Sima, župnik kлокотиčke župe, a oproštaju je nazočila ožalošćena obitelj, rodovi, prijatelji i brojni mještani. Kiša i snijeg su padali za vrijeme cijelog ispraćaja pokojnoga do posljednjeg počivališta, slično kao i polovicom studenog 1993. godine na ispraćaju pokojnoga vlč. Todora Katića za vrijeme kojega je striča Marka služio čitav niz godina.

Marka Dobra, kao što mu prezime kaže, bio je nadasve dobar čovjek i dobar kršćanin, osoba koja je četiri desetljeća pjevala na hvalu i slavu Božju kako bi svojim glasom zahvalio Svevišnjem za dar koji mu je dao. "Sveti Augustin je govorio da tko pjeva dvaput moli, a Marka Dobra je doista mnogo molio. I sada pjeva, zajedno s anđelima, u rajskim poljanama, nakon što je četrdeset godine pjevao u ovoj našoj mjesnoj crkvi", naglasio je vlč. Rebedžila za vrijeme potresne propovijedi.

Rođen je striča Marka u Karaševu 17.12.1942. godine, u radničkoj i pobožnoj obitelji, kao sin Ivana i Kate Dobre. Njegova sestra Marta majka je vlč. Petra Rebedžile, župnika karaševske župe, a pokojna sestra Marija majka je pokojnog vlč. Đurđa Katića.

Djelovao je striča Marka za vrijeme cijeloga života dobroćudno i blago, nekako karakteristično za neki bolji svijet. Bila je svjetla osoba, primjer i uzor dobrote i vrline, vrednosti koje je stekao od ranog djetinstva pa sačuvao sve do zadnjeg dana. Bio je čest i dragi gost redakcije naše publikacije u zadnjih petnaestak godina i uvijek je pokazivao zabrinutost za budućnost naše malene karaševske zajednice jer ju je neizmjereno cijenio i volio. Volio je sve što je karaševsko. Ispred mene je karta feu-

dalnih rumunjskih država u 15. stoljeću koju mi je dao s jednom prilikom i zadivljeno pokazao kako je u čitavom timišvarskom Banatu toga doba Karaševu, uz Cenad, Lipovu i Timišvar, praktički najveće mjesto. Kao učena i načitana osoba koja mnogo toga zna, pokazivao je striča Marka, pored brige za duhovni život zajednice iz koje je potekao, i veliki interes za povijest naše manjine na ovim prostorima. U odsustvu pisanih dokumenata, od Marke Dobre smo doznali, između ostalog, da je izgradnja kapelice na karaševskoj Kalvariji započela 1900. godine kada je u naše mjesto došao misnik Martin Halkoczi, koji je 1910 godine i sahranjen pod oltarom podignute kapele te da je nakon drugog svjetskog rata postavljen u svetištu iz Kurjačice prvi kip gospe Lurdske, kojega su nosile četiri djevice u organiziranoj procesiji iz crkve do svetišta. Mjesto je u kljancu iskopao stari majstor Pučeran 1947. godine, za vrijeme vlč. Ivana Koha, još nam je rekao striča Marka.

Osobno sam striču Marku dobro upoznao početkom osamdesetih godina prošloga stoljeća, kada sam kao dječak ministrirao u crkvi Marijina uznesenja u Karaševu. Tada sam imao priliku izbliza upoznati njegovu časnu osobu, veliku pobožnost i prijateljski odnos prema svim svojim sumještanima. Nikad nije falio iz Svete mise. Na licu mu je uvijek bila prisutna svijetlost ljubavi i dobrote. Posebno sam nastojao istaknuti upravo te vrline jer su one u ovim našim vremenima veoma rijetke.

Neka mu bude laka karaševska zemlja koliko mu je drag bio karaševski narod. Neka mu Bog grijehe oprosti, a dušu uzme u raj nebeski!

Ivan Dobra

ČITAJMO KNJIGE JER ČITAMO SVIJET!

Tijekom ove pandemije, kada su učenici, nastavnici i drugi sektori ekonomije prisiljeni raditi online, sve više dolazi do izražaja potreba čovjeka za susretom s drugim ljudima.

Sve je više emisija koje govore o tome koliko je ljudi počelo patiti od depresije i drugih oblika mentalnih bolesti. Jer čovjek je društveno biće, upućen na druge, koji sebe ostvaruje u odnosu prema drugima.

Vrijeme izolacije zbog pandemije skoro pa je stvoreno za jednu aktivnost koja sada polako opada, za čitanje. Iako, nažalost, čitanje knjiga gubi teren zbog pametnih telefona, digitalnih medija. Svi mi nosimo u džepu mali kompjutor, pametne telefone, koji mentalno mijenjaju mlade generacije, sada uglavnom vizualne, koje generacije imaju malo strpljivosti i kratku koncentraciju za pisane tekstove. Imaju strpljivosti samo za kratke SMS poruke, za objave na Instagramu, Facebook-u ili drugim medijima.

No, ovo je vrijeme pandemije bilo pogodno pogotovo za one koji vole čitati, čitati knjige. Jer čitaju skoro svi, ali uglavnom na telefonu ili preko laptopa. Nije ni to loše, dapače, puno informacija se može saznati preko tih medija. Ali, knjiga ostaje knjiga! Pogotovo za učenike i studente. Osim toga, oni koji čitaju samo preko elektroničkih medija često čitaju skraćene informacije, a nerijetko i površne. Preko puno se informacija brzinski preleti, naslovi, par riječi i tjeramo stranice i informacije dalje.

Treba imati na umu da ipak knjigu ne može zamijeniti nijedan elektronički medij. Knjigu ne možemo samo prelistati, ipak se trebamo strpiti i čitati je ukoliko želimo nešto i saznati. A knjige otvaraju vrata prema raznim svjetovima, kulturama, povijestima, znanostima... Prema toj analogiji, koliko knjiga pročitamo toliko ćemo imati više šansi u životu i veći će nam se broj vrata otvarati. Svatko tko je u životu pročitao bar jednu dobru knjigu, jako dobro zna da čitanje knjiga predstavlja veliko zadovoljstvo i radost.

Puno je koristi od čitanja knjiga, časopisa ili ostalih tiskanih medija. Čitanje knjiga razvija kritičko mišljenje, a ono je vrlo važno prilikom donošenja važnih odluka. Čitanje utječe na porast emotivne inteligencije. Osim ugodnog osjećaja, dok čitamo vrlo često dolazimo do raznih novih ideja, knjiga nas tjera na razmišljanje. I vrlo važno, raz-

vijamo svoj rječnik, vokabular. Učimo nove riječi, izraze, uočavamo toliko mogućnosti izražavanja. Dokazano je da čitanje pred san umiruje mozak, priprema ga za spavanje. Knjige nas inspiriraju i poboljšavamo i verbalnu inteligenciju, polako naš način izražavanja biva sve bolji i bolji. Nađemo li se u društvu bit će nam lakše razgovarati o raznim temama, znači čitanje daje sigurnost u izražavanju i iznošenju naših mišljenja, stavova. Poboljšavamo svoju komunikativnost i postajemo sigurniji, a i zanimljiviji jer inteligentna i dobro educirana osoba privlačnija je drugim ljudima i zbog svoje sposobnosti sudjelovanja u razgovorima i raspravama o različitim temama. Što bi rekle današnje generacije, ako si načitan onda si cool!

Vrlo je važno da djeca od malih nogu steknu naviku čitanja jer ono djeci pomaže da lakše napreduju u svim predmetima. Dokazano je i to da ljudi koji vole čitati aktivniji su u društvu. Čitanje poboljšava pisanje, čini ljude otvorenijima, lakše sklapanju prijateljstva. Čitanjem knjiga otvaramo svoj um, svoju pamet novim idejama, širimo svoje horizonte i razvijamo svoju kreativnost. Kao dokaz da čitanjem poboljšavamo svoja znanja navodimo i sljedeće: čitajući pjesme dubrovačkog pjesnika Ivana Bunića Vučića (iz sedamnaestog stoljeća) naišla sam na riječi koje ima i naš govor, kao na primjer: jed, lasan, laziti, izvidati, tegota, žvalo i druge. Navodim ovo jer kada se govori i piše o našem govoru s lakoćom se kaže da naš govor ima dosta riječi iz drugih slavenskih, geografski nama bližih jezika, ali zanemaruju se jezični elementi koji se nalaze i kod starih hrvatskih pisaca.

Stoga, čitajmo da možemo govoriti i pisati ispravnim i istinitim riječima!

Maria Lațchici

SITUACIJA NAŠIH ŠKOLA

Projekt plana školovanja na nivou jedne županije analiziran je i partikuliziran s obzirom na specifičnost županije, prioritaran je interes učenika i korelacija profesionalne insercije s ponudom na tržištu rada na način da se procjena cifre školovanja za teoretsko obrazovanje, odnosno profesionalno i tehničko realizira na osnovi potreba tržišta rada i tendencijama ekonomskog razvoja, s poštivanjem općih kriterija (legislativnog kriterija, ekonomskog kriterija, demografskog kriterija, geografskog kriterija, socio-ekonomskog kriterija, kriterija relevantnosti) i specifičnih obveznih kriterija.

Imajući u obziru prije spomenute legislativne odredbe, zatražilo se gledište Karaš-severinskog školskog inspektorata u vezi prijavljenih aspekata.

Sukladno adrese ISJ CS br. 22/11.02.2021, Školski inspektorat Karaš-severinske županije je izdao pristanak za održavanje u školskoj mreži, za školsku godinu 2021-2022, Osnovne škole Nermaid kao strukture dodijeljene obrazovnoj jedinici s pravnom osobnošću Dvojezična rumunjsko-hrvatska teoretska gimnazija Karaševo, a projekt plana školovanja bio je povećan s 1. razredom IX / 26 mjesta, teoretska podružnica, umanistički profil, specijalizacija prirodne znanosti.

Slobodan Gera, predsjednik Zajedništva Hrvata, uspio se je i ove godine izboriti kod nadležnih institucija da naše škole opstanu:

"U interesu svih nas Hrvata s ovih prostora ali i budućih generacija naše djece je da škole u našim mjestima opstanu i u budućnosti jer su one poput oaza koje animiraju pustinju. Međutim, nije istina da jednom dana prava je teško potom oduzeti. Vidite, već dugi niz godina problem naših škola se sastoji u nedovoljnom broju učenika za formiranje jednoga razreda, a prema svim indicijama situacija će se u budućnosti još i više degradirati kao posljedica negativnog prirodnog prirasta i iseljavanja naših ljudi u zemlje Europske unije. Blaže rečeno, demografski podaci nisu obećavajući u nijednom našem mjestu i pitam se koliko ćemo još dugo u budućnosti moći izdržati i računati na osjetljivost Ministarstva odgoja i obrazovanja kada je riječ o specifičnim potrebama naše zajednice", rekao nam je predsjednik ZHR-a Slobodan Gera.

Ivan Dobra

Dvojezična rumunjsko-hrvatska gimnazija u Karaševu, Osnovna škola s razredima 1-4 u Nermaidu i Osnovna škola s razredima 1-4 u Ravniku funkcionirat će i u školskoj godini 2021.- 2022. unatoč činjenici da se navedene školske jedinice susreću i ove godine s već tradicionalnim problemom nedovoljnog broja učenika za formiranje jednog školskog razreda i održavanja nastave. Zbog istog je problema u školskoj godini 2018.- 2019 odlučeno zatvaranje školske zgrade tzv. Donje škole u Karaševu i djelomično zatvaranje školske zgrade u centru sela, s time što u ovom drugom objektu još uvijek funkcionira vrtić. Učenici su tada premješteni u zgradu Dvojezične gimnazije zbog racionalizacije troškova ali i da bi izbjegli pratiti izvođenje kombinirane nastave i sve mane koje pretpostavlja omražena kombinirana nastava.

Artificijelno, ne prirodno, i samo zahvaljujući primjerenom dozi osjetljivosti Ministarstva odgoja i obrazovanja prema specifičnim potrebama hrvatske manjine s ovih prostora, Dvojezična gimnazija u Karaševu i Osnovna škola u Nermaidu ostat će otvorene i u narednoj školskoj godini.

U adresi poslanoj Slobodanu Geri, predsjedniku Zajedništva Hrvata i zastupniku Hrvatske manjine u Rumunjskom parlamentu, Ministarstvo Odgoja i istraživanja navodi sljedeće: "Slijedom vaše adrese br. 17/2021, registrirane u Ministarstvu odgoja i istraživanja s gore navedenim brojem, priopćavamo vam:

PROMOCIJA KNJIGE U ZAJEDNIŠTVU HRVATA

Nakon što je sredinom listopada prošle godine vidjela svjetlost dana zbirka lirskih pjesama Milje Šere „Karaševsko ogledalo vrišti / Floarea mea de cireș”, 27 ožujka 2021. godine održana je u zgradi Zajedništva Hrvata promocija knjige lupačkog autora.

Riječ je o zbirci koja sadrži sto pjesama na hrvatskom jeziku, odnosno lupačkom mjesnom govoru i sto pjesama na rumunjskom književnom jeziku. Predgovor na

zaslužuju posebnu pozornost i analizu. Posebno topla je slika pjesnikove majke koja prede i mota kudelj i dede Kračuna pored ognjišta. Slika je to bezbrižnog djetinstva, kada su djeca uz roditelje uza sebe imala i bake i djedove od kojih su učili, slušali o običajima i tradicijama, o onome što se kako radi i što se ne smije raditi, kako poštovati rad, starije i kako činiti dobro.

O zbirci pjesama lupačkog autora su izrazito pohvalno govorili Slobodan Gera, predsjednik Zajedništva Hrvata, Aledin Amet, državni tajnik pri Odjelu za međuetničke odnose Rumunjske vlade, prof. Đuređ Jankov, Mikola Paun i Đuređ Šera.

Inače, zbirka pjesama „Floarea mea de cireș”, odnosno „Karaševsko ogledalo vrišti” autora Milje Šere dolazi 24 godine nakon prve zbirke pjesama lupačkog pjesnika „Pogleni, Bože, na naše slze”, izdane 1996. godine u Zagrebu u Nakladnom zavodu Matice hrvatske. Podsjetimo čitatelje da su predgovor i pogovor toj prvoj zbirci pjesama lupačkog stihotvorca napisali Marija Novak, odnosno Vladimir Horvat, a financijska sredstva za izdavanje knjige prikupljena su velikodušnošću sponzora popularne emisije „Kolo sreće” na kojoj su tada sudjelovale čuvene glumice Ena i Mia Begović te skladatelj Zrinko Tutić.

Milja Šera je rođen u Lupaku, 24. srpnja 1955. Osnovnu školu do desetog razreda pohađao je u Lupaku, a tehničko-stručnu školu za kino operatera u Bukureštu. Nakon završetka ove škole vraća se u Ričicu i dugo godina radi kao kino operater u kinu Dacia, a zatim i u kinu Cultural. U prijevremenu mirovinu zbog zdravstvenih tegoba odlazi 1999. godine, a zatim živi cijeli život u rodnom Lupaku i ponekad u obližnjoj Ričici. Bio je i ostao zaljubljenik u rodni kraj, u svoj Lupak, sa svim njegovim materijalnim i duhovnim komponentama, odnosno zaljubljenik u lupačku prirodu, u lupačke bregove i šume i njegove Lupačanje.

Ivan Dobra

hrvatskom standardnom jeziku je napisala „ujkina Lupačanka” prof. Marija Lackić, i sama podrijetlom iz Lupaka, dok je pogovor knjizi napisao predsjednik Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj Slobodan Gera. Knjiga je izdana u izdavačkoj kući Pro Marketing, a pripremu za tisak i troškove tiskanja je osiguralo Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj.

Šerinu zbirku pjesama je u dvorani Amfiteatar predstavila dr. sc. Marija Lackić, sa Sveučilišta u Bukureštu, istaknuvši da je lupački autor virtuozi koji nas šeta po našim bregovima za vrijeme proljeća, ljeta, jeseni i zime. „Šerine pjesme su, svaka za sebe, mala priča o nekadašnjem idiličnom, toplom, jednostavnom seoskom životu i zanimanjima, a nadasve odišu toplinom i nostalgijom za zajedništvom koje je nekada vladalo u našim mjestima, kada su sve generacije bile doma, u svojim kućama i na svojim imanjima. Uostalom, tuga za onima koji su otišli u daleke krajeve, jedan je od glavnih motiva koji se pojavljuju u Šerinoj zbirci, a zbirka je oporuka za naše karaševske krajeve, za naše ljude sada i ubuduće, testament jezika i slika jednostavnog i veličanstvenog života u harmoniji s prirodom, Bogom i ljudima. Jezik autora je važan spomenik nekadašnjeg starog karaševskog govora, jezični arhaizmi su nositelji važnih karakteristika i

DESCHIDEREA SEZONULUI DE PESCUIT, 2021!

În Austria, sezonul de pescuit la păstrăvul indigen și curcubeu se deschide după 16 martie, iar pentru prima partidă de pescuit din acest an am ales o zonă cu apă adâncă și mai puțin turbure.

Păstrăvul indigen este una dintre speciile în care am cea mai mare încredere că va fi foarte activă în această perioadă a anului, astfel că am decis să pescuiesc în zonele cu

apă adâncă și lină, unde peștii au o posibilitate mai ușoară de-a ataca nălucile prezentate de mine sub luciul apei. O altă opțiune la care am recurs a fost pescuitul pe fundul apei, acolo unde albia râului era limpede și nu foarte pietroasă. Vremea a fost deosebit de frumoasă în această zi a lunii lui Mărțișor, o zi perfectă pentru pescuit.

Mi-am pregătit ustensilele pescărești cu câteva zile dinainte de prima escapadă, de la serviciu mi-am luat concediu pentru această zi specială, după care am plecat foarte hotărât, într-o dimineață destul de friguroasă, spre lumea cunoscută numai de noi, pescarii adevărați, cei dedicați cu trup și suflet pescuitului la răpitori.

Am pescuit la primele ore ale dimineții cu năluci de dimensiuni foarte mici, de culori închise, care mi-au adus la mal trei păstrăvi de aproxima-

tiv 25 cm, toți trei eliberați numaidecât în pofida faptului ca depășeau dimensiunile legale pentru a fi reținuți. Însă, ce era de apreciat la peștii cu care am făcut cunoștință era coloritul diferit, cu toate că aparțineau aceleiași specii. Unul era mai deschis la culoare, al doilea a fost cafeniu pe spinare, iar cel de-al treilea a avut burta albă sau ușor gălbuie. O vorbă mai veche printre pescari ne spune că: „odată ce păstrăvul își schimbă sălașul, culoarea i se poate schimba chiar într-o singură zi”, totul depinde de mediul înconjurător unde sălășluiesc acești pești minunați, așa adăuga eu.

Am pescuit în același loc și cu aceleiași năluci preț de câteva minute bune dar fără nici un rezultat remarcabil, după care am plecat la un magazin cu terasă din apropierea locului unde am pescuit toată dimineața. Cu toate că vremea era frumoasă pentru această perioadă a anului, doar câteva grade peste 0 și mult soare la primele ore ale dimineții, nici nu am apucat bine să-mi servesc micul dejun și norii au început să se adune, iar vântul să se întetească. Am servit în grabă micul dejun și suc de portocale, ce mi-a mai rămas din omeletă am luat la pachet și am plecat grăbit să mai lansez de câteva ori ca să aduc acasă un păstrăv pentru tigaie.

Până la locul unde intenționez să pescuiesc am avut câțiva km de parcurs cu mașina, aproximativ 15 minute, timp în care ploaia s-a dezlănțuit, iar apa râului a devenit instantaneu foarte turbure și foarte mare. Era practic imposibil să mai pescuiesc în aceea zonă cu șanse reale de a captura un exemplar după gustul meu. Dezamăgit și cu ranița goală, am dat iama la un magazin mare din zonă unde am cumpărat 2 kg de macrou și o sticlă de Rom din Jamajca, ce-i drept, cam scumpă pentru ditamai pescarul care se întoarce de la pescuit cu pești cumpărați.

Odată ajuns acasă, la doar 30 de km de locul unde am pescuit, cerul era albastru cu câțiva nori izolați, dar fără ploaie și fără vânt. Am deschis numaidecât sticla de Rom și am aprins grătarul, după care am început să pregătesc peștele oceanic prins la magazin. Bineînțeles, din meniu nu a lipsit mujdeiul de usturoi și mămăliga din făină de mălai.

Petru Miloș

CVJETNICA I PATNJA

Isus je čovjek za čovjeka. Kroz njega je izrečena sva sudbina čovječanstva koja se događala i koja će se događati.

On je svi mi. Svi se u njemu i okolo njega možemo prepoznati. Sad u ovom sad u onom liku. Svi su likovi naši. Možda najmanje onaj Isusov.

Danas nam je potpuno jasna Isusova pravednost i nevinost, a ipak kad se to isto događa nama danas ili drugima uopće ne primjećujemo.

Isus je stalno s ljudima i u ljudima pa se i njegova istina trajno obistinjuje i uvijek je egzaktna. Muka je stalno prisutna. Milijuni ostaju indiferentni i peru ruke, ne reagiraju na nepravde svijeta. Recimo najkonkretnije, zar mi nismo indiferentni pred mnogim nepravdama?

Milijuni se povlače iz konflikta. Mnogi u času poteškoća, kao Petar, "više ne poznaju toga (nas ili drugog) čovjeka". Da, oni su slušali njegove govore, vidjelo ih se u procesijama, bili su u svim Marijinim svetištima. Ali sada kad ide loše, kad je zahvatila žalost i razočaranje, kad je došao čas krvi i križa, više oni nemaju ništa s njime, oni više ne poznaju tog čovjeka, prave se da ga nikada nisu ni poznavali.

Kolike je tisuća zločinaca, i uvijek su isti! Koliko znatiželjnika nad tuđim patnjama?

Uvijek ista žrtva, beskrajno šutljiva i ljupka, koja nam upravlja svoj pogled...

Žrtava ima više nego ikada, pravednih patnika, nevino progananih, žrtava rata, tisuće izbjeglica, napuštenih staraca...

Ne treba ići daleko u svijet, kod nas, oko nas, zar nema osoba gladnih i golih, bolesnih, osoba koje pate radi smrti u obitelji, bolesti i nemira?

Oni su tu, oni očekuju, oni nas gledaju. Tko će biti Veronika, tko će biti Simon Cirenac? Idemo!... uloge se dijele, nema vremena, neka uzme svatko svoju. Nemoguće je ne izabrati. Tko će biti Ivan, tko će biti Petar, tko će biti Juda?

Kakva izvanredna prilika za nas! Isus je tu, on živi među nama. On pati. On započinje patnju. Mi smo svjesni onoga što se dogodilo, ponovno smo stavljeni u istu situaciju, nudi nam se ključ ove tragedije, poznata su nam imena, akteri prave životne drame. Mora se ući, moramo izabrati svoju ulogu, možemo biti za Njega što hoćemo...bilo sluge, bilo indiferentni, bilo sažalitelji, bilo kriminalci. Kao da više nije pitanje vjere nego koji put izabrati!

"Ali to je nemoguće, ne mogu vjerovati da se i danas Bog odbacuje, ranjava, - to nikako ne bi dozvolili". Nažalost! Ni prvi put nisu vjerovali, pa su to počinili prvi put i sve slijedeće pute. Vjerovalo se da se radi o nekom drugom: svaki put se ostane u dobroj savijesti i ne vidi se što se baš sad događa.

Kad bi se naš život sad završio, po čemu bi se prosuđivao? Što bi nam se reklo: "Idite od mene prokleti... bio sam gladan... bio sam prognanik i niste me prepoznali... bio sam zatvorenik, u logoru i niste se za mene interesirali, nisi mi pomogao".

Bilo bi nam lijepo reći: Ali Gospodine kada smo te vidjeli - ali Isus je živ i on je među nama i mi ga ne prepoznajemo. I to je tragedija - mi ne vjerujemo da je Evanđelje i danas istinito. Možda nam prolazi život imaginirajući Isusa na nebeskom tronu ili lebdeći na oblacima, pa će doći trijumfalno jednoga dana. Ali on nas čeka skriven u kruhu, ponizan, u vinu, u beznačajnim ljudima, svezan, zatvoren. I naš pogled prelijeće preko njega.

Korizma - ona se sad pred našim očima događa. Ona stalno započinje. To je ono što bi trebalo vjerovati, prihvaćati i živjeti. Vjerovati, koliko god naš život bio tragičan da ipak iz njega može provaliti ljubav. Treba na ljubav odgovoriti. Bilo kako bilo naš će život odgovoriti na Isusa! bilo pozitivno bilo negativno.

Ovo bi bila kršćanska religija - s ljubavlju iskorištena svoja patnja ...i patnja svijeta.

Dr. theol. Davor Lucacela

LANSARE DE CARTE LA UNIUNEA CROAȚILOR

Uniunea Croaților din România a găzduit pe 27 martie 2021, lansarea volumului de poezii al poetului Mihai Șera, „Karaševsko ogledalo vrišti/Floarea mea de cireș”, volum care a văzut lumina zilei anul trecut, în luna octombrie.

Este vorba despre un volum care conține o sută de poezii în limba croată, respectiv în graiul lupăcean, și o sută de poezii scrise în limba română literară. Cartea a avut parte

lingvistice sunt purtătoarele unor caracteristici importante și merită o atenție și o analiză specială. Imaginea cu mama poetului care toarce și învârtă fusul și cu bunicul Crăciun lângă vatră este deosebit

de caldă. Aceasta este imaginea unei copilării inocente și fără griji, când copiii îi aveau alături și pe părinți și pe bunici, de la care ascultau povești și învățau despre obiceiuri și tradiții, despre ce au voie și nu au voie să facă, învățau să respecte munca, pe oamenii mai în vârstă și cum să ducă lucrurile până la capăt".

Despre volumul de poezii a poetului lupăcean au vorbit elogios Ghera Slobodan, președintele Uniunii Croaților, Amet Aledin, secretar de stat în Depar-

tamentul pentru Relații Interetnice, profesorul Iancov Gheorghe, Păun Nicolae și Șera Gheorghe.

Volumul de poezii „Karaševsko ogledalo vrišti/Floarea mea de cireș”, al autorului Șera Mihai a apărut la 24 de ani după primul volum de poezii „Pogleni, Bože, na naše slze”, lansat în anul 1996 la Zagreb, la editura Matica hrvatska. Le reamintim cititorilor că atât prefața cât și postfața la acel prim volum au fost scrise de către Novak Marija și Horvat Vladimir, iar fondurile pentru publicarea cărții au fost strânse prin generozitatea sponsorilor cunoscutei emisiuni „Kolo sreće”, la care au participat renumitele actrițe Ena și Mia Begović, dar și compozitorul Zrinko Tutić.

Mihai Șera s-a născut la Lupac, pe 24 iulie 1995. A urmat școala primară la Lupac, iar cursurile de operator cinema la București. După încheierea acestor cursuri se întoarce la Reșița și activează la cinematograful Dacia, iar peste câțiva ani și la cinematograful Cultural. Din motive de sănătate se pensionează anticipat, în anul 1999, iar restul vieții și-l petrece în satul natal Lupac, dar și în orașul apropiat Reșița. A fost și va rămâne mereu îndrăgostit de satul natal, Lupac, cu toate componentele lui materiale și spirituale, respectiv îndrăgostit de natură, de dealurile și pădurile din Lupac, dar în mod special de lupăcenii lui.

Lina Tincul

OTKRIJ UMJETNIKA U SEBI!

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj organizirao je natječaj za crtanje i slikanje na temu „Otkrij umjetnika u sebi“, namijenjeno učenicima pripadnicima hrvatske manjine iz osnovnog i srednjeg obrazovanja zainteresiranih za crtanje i slikanje.

Natječaj je pretpostavljao ostvarivanje plastičnih kompozicija s ciljem valorificiranja duhovne i kulturne baštine te tradicija i običaja specifičnih hrvatskoj zajednici u Rumunjskoj ali i ilustriranje geografske raznolikosti i graditeljske baštine. Krajni rok predaje radova bio je 23. ožujka 2021., a izložba svih kreacija i ceremonija dodjele nagrada održana je u petak 26. ožujka 2021. u 13,30 u Središnjem Sjedištu Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj.

Svi radovi su bili realizirani na papiru formata A4, A3, sa slobodnim tehnikama (bojice, tempera, pastel, akvarel i karioka). Nakon što je ocijenio sve radove, tročlani žiri je proglasio pobjednike u trima kategorijama te dodijelio i tri specijalne nagrade. U kategoriji učenika od prvog do četvrtog razreda, prva nagrada je pripala Kristijanu Luki Geri iz pripremnog razreda Dvojezične gimnazije u Karaševu, drugu nagradu je osvojila Anka Ruža iz Osnovne škole Lupak, a Monika Borka iz Dvojezične gimnazije osvojila je treću nagradu. Kreacija Mirjane Mite iz

Dvojezične gimnazije osvojila je prvu nagradu u kategoriji učenika od petog do osmog razreda, Bianka Fischer iz iste gimnazije osvojila je drugu nagradu, a Anka Valentina Mihajla, također iz karaševske gimnazije, osvojila je treću nagradu. U kategoriji srednjoškolaca prva nagrada je pripala Marjanu Andreju Sorki iz Dvojezične gimnazije, dok su drugu i treću nagradu osvojili Rebeka Peresku, odnosno

Danijel Klaudiu Toma, oboje učenici umjetničke gimnazije Sabin Pauța iz Ričice. Tročlani žiri je dodijelio i tri specijalne nagrade, a one su pripale Danijelu Beci iz Osnovne škole Klokočič, Mariji Jovanak iz iste škole te Dejani Bogdan iz Dvojezične gimnazije. Andreea Fechtă, Vasile Mandici, Gabriela Rădulescu, Florentina Mariana Chincea, Aida Borcescu, Muselin Marija, Ana Filka i Marija Vlasić, kao nastavnice koordinatorima, dodijeljene su diplome za pomoć i podršku pruženu učenicima. Na ceremoniji dodjele nagrada su nazočili, između ostalih, predsjednik Zajedništva Hrvata Slobodan Ghera i državni tajnik pri Odjelu za multietničke odnose Rumunjske vlade Amet Aledin.

Glavni cilj projekta „Otkrij umjetnika u sebi“ sastojao se u identificiranju, poticanju i valorificiranju stvaralačkog potencijala učenika hrvatskog porijekla iz primarnog, osnovnog i srednjeg obrazovanja. Projekt je ohrabrio pozitivni stav prema zajednici, običajima, tradicijama i ponudio svrsishodnosti za afirmaciju i valoriziranje stvaralačke osobnosti učenika.

Ivan Dobra

O OČEKIVANJU POVRATKA KORIJENIMA U PJESMAMA MILJE ŠERE

Ove je godine Uskrs na početku travnja, a kroz cijeli je treći mjesec, ožujak ili marc, kako mi kažemo, korizma.

A korizma je vrijeme posta i promišljanja, vrijeme pomirenja s Bogom i s braćom ljudima. Razmišljajući o ljudima u našim mjestima, ne možemo se ne zapitati ponekad: a gdje i s kim se pomiriti? Jer toliko nas je malo ostalo...Gdje je cijeli taj svijet nestao... prođemo li danom kroz naša mjesta rijetko da ćemo nekoga sreći. U školama ionako ima malo učenika, ulicama vlada tišina, koja nekada djeluje prijeteće i zastrašujuće. A svijet kojega je nekada bilo, e to je priča posebna jer veliki je broj onih koji su se odselili i čiji je povratak više nego upitan. Neki su preselili na drugi svijet, ostalo je malo nas. O razlozima ne moramo više pisati, svih ih znamo. Većina će reći da su ekonomski, neki će reći da je trend takav, a neki jednostavno zato što žele promjene i bolji život.

Čovjek vremena u kojem živimo nema vremena, u žurbi je i stresu, često misli da može sve sam, ima uvijek važnih poslova... Treba ići samo naprijed, nema stajanja, nema povratka... jer to je gubitak vremena, a vrijeme je novac, a novac je moć, a moć je napredak i tako dalje. Pa ipak, svi smo samo hodočasnici na ovoj zemlji.

Ponekad sve to podsjeća na primjer rasipnoga sina iz Biblije, koji je ostavio sve i otišao u svijet, a kasnije se ipak vratio svome ocu. Možda se kod nas ne može govoriti o toj vrsti rasipnosti, iako su nam i naši roditelji i stari ostavili toliko toga, što nažalost ne znamo više cijeniti i rasipamo na drugačiji način, ne marimo i ne brinemo više o tome, jer nema neku vrijednost... A najvrjednije stvari nemaju cijenu u novcu, već u vremenu provedenom s najbližima, u dijeljenju svijetlih i tamnijih trenutaka, u toliko stvari koje su naizgled sitne i nevažne, ali koje donose toliko radosti i mira.

Prošla je godina dana od kada traje pandemija i kao da je tišina i praznina ulica naših mjesta još jača. A svakom čovjeku toliko treba mir i jačina korijena, onih zdravih korijena od kojih je krenuo u svijet. Prije ili kasnije svi se na neki način vratimo svojim korijenima, stoga promislimo za vrijeme korizme, koje je vrijeme povratka Bogu,

sebi i povratku, barem povremenom i za velike blagdane, povratku našim korijenima.

I umjesto zaključka ovim razmišljanjima preporučamo vam dvije pjesme lupačkog pjesnika Milje Šere o njegovom doživljaju naših sela i naših korijena:

*U inozemstvu rob sam bil,
krvošni novci, rukami da zaradim,
moj turvin lagano sam odzabil,
a novci odoše kako dim!*

*Livade i salaši su propali
i sve je pusto, rastu trnje,
zaludu mi se žena fali
če sad nosi zlatne brnje!*

*U Nimačkoj mladost mi uvenula,
zaludu mukom skupil sam blago,
cela familija tamo se krenula
nemam u životu ništa što mi drago!*

Još je znakovitija ova druga pjesma, iz koje izbija čežnja i čekanje da se naš narod vrati iz dalekih krajeva:

*Donesal mi vetar žalne vesti
otuda, iz olovnog inozemstva,
pijem, žalim, sve do nesvesti
trgujem krunu starog carstva.*

*I sve po jako ostareva šuma,
čekam žalan da se vrnu naši,
pijem sam po jenu čašu ruma
da ne vidim kako propadaju salaši.*

*Sve je pusto u livada stari,
ne čuje se brus na železnoj kosi,
zagubiše se ognjišta u maglovitoj pari,
zadnji vetar samo žalost donosi.*

Na kraju teksta još bih samo dodala da ove pjesme pripadaju zbirci lirskih pjesama Milje Šere „Karaševsko ogledalo vrišti / Floarea mea de cireș“, čije je predstavljanje održano u subotu 27. ožujka u Zajedništvu Hrvata.

Maria Lațchici

ACTIVITĂȚI DE ZIUA POEZIEI ȘI ZIUA APEI

La mijlocul lunii martie, preșcolarii din comuna Carașova au sărbătorit două evenimente, Ziua Internațională a Poeziei și Ziua Mondială a Apei.

Începând cu anul 1999, Ziua Internațională a Poeziei este sărbătorită pe 21 martie. Această zi este declarată de UNESCO drept o recunoaștere a faptului că oamenii de litere și de cultură, poeții și scriitorii din întreaga lume și-au adus o contribuție remarcabilă la îmbogățirea culturii și spiritualității universale. Sărbătorirea Zilei Mondiale a Poeziei este menită să încurajeze întoarcerea la creația orală, la susținerea recitalurilor de poezie.

Ținând cont de acest fapt, vineri, 19 martie, la Grădinița cu program normal din Carașova și la Grădinița cu program normal din Nermed, copiii au fost introduși în lumea versurilor. Cei mici au aflat detalii interesante despre poezie, au recitat poezii în limba croată ("Skriiveni Uskrs"), în limba română ("Iepurașul a sosit", "Scrisoare pentru iepuras"), le-au fost citite povești în versuri și au cântat și dansat. "În această zi deosebită, preșcolarii au învățat despre marii poeți români și croați, și chiar s-au străduit să fie și ei poeți pentru o zi", ne-a declarat educatoarea Ghera Sabina.

Luni, 22 martie, preșcolarii, îndrumați de doamnele educatoare Bălean Diana și Ghera Sabina din Carașova și Cheda Maria din localitatea Nermed, au marcat "Ziua mondială a apei". Copiii au pictat, prin amprentare, stropii uriași de ploaie, au aflat noi informații despre apă, despre circuitul apei în natură, cât de folositoare și de importantă este apa atât pentru noi, cât și pentru mediul înconjurător, dar și cum apa poate să provoace daune majore. Pe lângă aceasta, cei mici, împreună cu educatoarele au făcut diverse experimente cu apă (cum își schimbă apa culoarea și forma după vasul în care este pusă,

au observat cum unele obiecte plutesc pe apă, iar altele se scufundă) au învățat și despre viețuitoarele care trăiesc în și pe lângă apă, iar în încheiere le-a fost citită povestea " Micuțul strop de ploaie".

Ziua Mondială a Apei se sărbătorește în fiecare an, pe data de 22 martie. Decizia instituirii acestei sărbători a fost luată în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare de la Rio de Janeiro, la 22 decembrie 1992, iar în România, această zi se sărbătorește din anul 1993. Sărbătorirea Zilei Mondiale a Apei are ca scop aducerea în atenția opiniei publice a problemelor legate de necesitatea protejării cantitative și calitative a apelor și de a pune în adevărata lumină rolul, îndatoririle și responsabilitățile celor cu atribuții în întreținerea, valorificarea și protejarea surselor de apă.

Lina Tincul

CURĂȚENIA DE PRIMĂVARĂ

La început de primăvară, respectiv pe 7 și 14 martie, locuitorii satului Iabalcea din comuna Carașova, au ieșit din case să facă curat în localitate și prin împrejurimile de lângă sat.

La inițiativa consilierului local, Ursul Toma, aproape 35 de localnici au ieșit voluntar la curățenie și au dedicat două zile salubrității zonei de la intrarea în satul natal.

Echipați cu cele necesare, topor, furci, lopeți, târnocoape, motocoase, cu mănuși și saci pentru gunoi, chiar și cu foarfeci de gard, oamenii s-au implicat în activități de tăiere a pomilor, de curățare a rugilor, buruienilor, măcărinilor și a vegetației uscate, precum și de strângere a deșeurilor menajere de pe marginea drumului.

"În calitate de consilier al satului Iabalcea, împreună cu domnul Iasmin Ursul, care a postat pe o platformă de socializare invitându-i pe oameni să ni se alăture în număr cât mai mare, am inițiat o muncă voluntară. Scopul nostru era să igienizăm zona aflată la intrarea în sat, pe partea dreaptă, acolo unde este amplasată și fântâna, construită în anul 1876. Am avut parte de două duminici frumoase cu două acțiuni de înfrumusețare a zonei de intrare în localitate. Având în vedere că în acea zonă s-a făcut o igienizare în urmă cu opt ani, iar de atunci nu s-a mai făcut nimic, ne-am decis să luăm măsuri. Nu este normal ca o intrare într-un sat atât de frumos să arate în asemenea hal, să fie bălării peste tot, iar șerpii să se plimbe nestingheriți pe drum. Din nefericire, sunt foarte multe locuri care au nevoie de atenția noastră, locuri lăsate în paragină și care

trebuie igienizate, iar mai apoi întreținute, fiindcă degeaba faci curat azi și abia peste opt ani. Este prima acțiune de acest fel și sperăm că o să mai fie și altele, pentru că avem nevoie de un sat curat și îngrijit, atât pentru noi cât și pentru copiii noștri", ne-a declarat consilierul localității, Ursul Toma. Acesta a dorit să le mulțumească și pe această cale tuturor celor care au dat curs invitației și și-au rupt din zilele de odihnă ca să participe ca voluntari și să ducă la bun sfârșit planul de curățenie al localității. Consilierul Ursul Toma s-a arătat plăcut surprins și de mobilizarea cetățenilor români, noii veniți în localitate, care au arătat că le pasă de noua lor casă și au răspuns cu mult entuziasm chemării la munca voluntară.

În sprijinul voluntarilor iabalceeni a sărit și Primăria care le-a pus la dispoziție două motocoase și combustibil, tractorul Primăriei cu tocătoare, iar astfel s-a reușit tocarea a jumătate din resturile vegetale și din crengile tăiate. Înarmați cu mănuși și saci de gunoi, și copiii din Iabalcea s-au mobilizat pentru a aduna resturile menajere aruncate la întâmplare în curtea școlii, în jurul Căminului Cultural și în centrul localității.

Locuitorii Iabalcei, harnici și gospodari din totdeauna, s-au arătat extrem de mulțumiți de rezultatul muncii, dar și de noul aspect al intrării în localitate care va bucura privirea nu doar a locuitorilor satului, dar și a tuturor celor care vor trece pe aici în drumul lor spre această așezare idilică și de o frumusețe aparte, de unde pornesc cele mai multe trasee turistice ale Parcului Național Semenic Cheile-Carașului.

Lina Tincul

ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUPAC

În anul școlar 2020-2021, la Școala Gimnazială Lupac s-au înscris 105 elevi și preșcolari.

În cadrul acestei școli funcționează trei grupe combinate de învățământ preșcolar, două dintre acestea fiind cu predare în limba maternă croată (Clocotici și Rafnic) și una cu predare în limba română (Lupac). În limba română se desfășoară și predarea la clasele combinate din învățământul primar la Școala Gimnazială Clocotici (cu clasa pregătitoare, clasa a I-a și a II-a) și Școala Gimnazială Lupac (cu clasa pregătitoare și clasa a III-a). La învățământul gimnazial predarea se face în limba maternă croată la școala din Clocotici, unde funcționează o clasă combinată (V+VI), iar la Lupac, unde, de asemenea, funcționează o singură clasă combinată (V+VII) predarea se face în limba română.

Din toamna anului trecut, de când a început școala, există o realitate nouă pentru copii, cu reguli noi și scenarii de funcționare în pandemia de coronavirus colorate în roșu, galben și verde. Despre cum s-a adaptat Școala Gimnazială Lupac la noile condiții ne va spune prof. Maria-Marina Spătaru, directorul acestei unități școlare.

„Semestrul II a început sub aceleași auspicii: scenariile comunicate de către Inspectorat, de către Comitetul de Urgență, Consiliul Local. Fiind o comunitate mică nu au fost nici foarte multe cazuri de îmbolnăviri. Printre elevi a fost un singur caz de îmbolnăvire cu virusul Covid-19, la începutul semestrului al II-lea. Este vorba despre o fată din Clocotici, din ciclul gimnazial, care a contactat virusul pe perioada vacanței într-o altă localitate. Nu a venit la școală în primele două săptămâni, deci nu a fost vorba despre un contact direct cu noi. Eleva s-a refăcut repede după această perioadă.

Am trecut de necazul de anul trecut cu părinții parohi Marian Tincul și Petru Dobra. Acesta ne-a zdruncinat clar în plan personal, dar și în plan școlar, pentru că dumnealor au fost și profesori ai Școlii. A fost un colaps destul de prelungit până când au venit noii preoți, până când s-a restabilit acea legătură de încredere.

Am fost un pic îngrijorați și în legătură cu Evaluarea Națională, fiindcă s-a pierdut un pic din timp până când am reușit să ne conectăm online. A fost un efort destul de susținut și o bătălie de dus să obținem tablete pentru elevi. Am obținut, în final, 70 de tablete și a fost posibil să dotăm chiar și grădinițele. Vorbim de preșcolarii de grupă mare, pentru că ei sunt cei care vor veni în clasa pregătitoare. Am reușit acest lucru printr-un parteneriat cu Inspectoratul Școlar, bineînțeles din fonduri europene, pe un proiect de dotare a școlilor din mediul rural. Inițial a fost mai greu, am apelat chiar și la ONG-uri. Organizația Salvați Copiii ne-a oferit la început o tabletă. După aceea Școala Dognecea, care dintr-o altă categorie de proiecte a avut un surplus de tablete, ne-a îm-

prof. Maria Marina Spătaru

prumutat 5 dintre ele pe o perioadă determinată, până când am reușit noi să primim tabletele. Acest lucru s-a întâmplat în luna decembrie 2020. Odată cu tabletele am primit și 20 de camere ca să putem conecta profesorii. Nu am avut prea multe situații de predat, fiindcă acel scenariu galben hibrid de dinainte, în care un elev lipsește, ceilalți sunt prezenți, profesorul predă și se conectează și cei de acasă, nu a funcționat. Era nevoie de un internet de viteză ca să poți lucra în timp real. În semestrul II nu ne-am mai modificat și încadrările în tipuri de scenarii.

Dar camerele sunt utile, fiindcă vor veni și simulările, Evaluarea Națională... Noi am luat decizia să atribuim aceste camere profesorilor care predau de acasă și nu le aveam. Am avut patru colegi, cadre didactice, de-a lungul anului, bolnavi de Covid.

Și atunci, vrei nu vrei, profesorul predă online, de acasă. Cum noi lucram în simultan, eram nevoiți ca elevii să fie în școală, să-și aducă cu ei tabletele și să intre în legătură cu profesorul. Eram condiționați, astfel, de conexiunea de internet a școlii. Așa că am făcut o mică investiție în această direcție. La școala din Clocotici avem internet de viteză datorită unui proiect numit Campus wifi, un program al Ministerului Educației. Am instalat internet de viteză și la școlile din Lupac și Rafnic și mă bucur din tot sufletul că s-a întâmplat acest lucru.

Acuma suntem vaccinați în proporție de peste 85%, sau ne-am imunizat. N-au mai fost cazuri de îmbolnăvire în semestrul II și sper să nu mai fie probleme de genul acesta!

Copiii s-au adaptat foarte iute la noile condiții. Este debusolant, fiindcă până acum erau regulile acelea: nu folosi telefonul în timpul orei, sau n-ai voie să vii cu tableta la școală! Acum trebuie să gestionăm prezența elevilor cu tablete sau telefoane în școală și excesul de zel în a le folosi în timpul orei. Sunt discipline în care trebuie să fii atent non stop și atunci colectăm toate acele telefoane și tablete în ora respectivă. Dar sunt alte discipline în care le putem solicita elevilor să caute pe internet anumite repere legate de subiectul de predare din ora respectivă. Dar asta este o altă formare și ar fi minunat să se realizeze la nivel național, cum era înainte aplicația AEL (Advanced eLearning), lecții utilizând tehnica modernă. Atunci copiii nu ar mai fi captivați de glumițele lor de pe internet ci ar folosi telefoanele în scop util.

Despre proiectele Școlii Gimnaziale Lupac

Au fost proiecte cu Uniunea Croaților din România legate de prezența noastră cu poezii, materiale scrise de copii odată cu Ziua Minorităților Naționale. Am avut trei participări, care au fost apreciate la nivel de Uniune. Acum este în derulare un proiect legat de desene, colaje, materiale care intră și ele într-o competiție jurizată.

Avem și un proiect interesant pe catedra de biologie cu Școala din Rešetari din Croația, dar cumva s-a blocat din cauza imposibilității deplasărilor în spațiul fizic. Am reluat legătura cu ei. Proiectul era să identificăm plante medicinale, în română, croată și engleză, poate chiar și în latină (au fost propunerile venite dinspre școala noastră), să realizăm niște ierbare, să prezentăm plantele respective de-a lungul vieții lor. Ne străduim, așadar, să fim activi și să privim mai detașat la ceea ce se întâmplă în jurul nostru, fiindcă viața merge mai departe iar noi, prin

tot ceea ce facem chiar încercăm să respectăm regulile. Trebuie să avem în vedere că până la tehnică mai sunt și sentimente, mai este și nevoia de a fi împreună și cred că copiii o resimt, fiindcă și noi ca adulți am resimțit-o.

Școala Rafnic.

Am avut niște emoții în legătură cu școala din Rafnic. Este o situație tristă legată de depopulare dar ne-am zbatut ca ceastă școală să funcționeze în continuare. Am cerut și suportul Uniunii Croaților, iar domnul deputat Ghera ne-a consiliat chiar foarte inteligent și eficient. A fost și o șansă deoarece s-au modificat niște ordine legate de efectivele minime la clasă. Noi am valorificat aceste informații, care au venit în cascadă. Până la urmă a contat și faptul că școala respectivă are o vechime acolo în comunitate, are niște resurse umane valoroase, pentru că avem acolo o învățătoare titulară de atâția ani, șefa noastră de structură cu grade didactice, doamna Drăghia, care este din comunitate. Grădinița are opt copii, opt preșcolari, iar în ciclul primar sunt șapte copii. La anul vor fi opt și cinci, nu o să avem școală pregătitoare, acesta a fost impasul, motivul pentru care s-a restructurat un post de învățătoare. Aceasta a fost durerea noastră, însă faptul că a rezistat școala și a fost acceptată ne dă speranțe că poate din urmă, dinspre grădiniță, vor veni copii, vor veni elevi în clasa pregătitoare. Chiar dacă avem microbus și au fost niște argumente pentru navetă, una este să faci navetă cu un copil de vârstă mică și alta este să fii elev de liceu și să faci naveta.

Nevoia de funcționare a școlii s-a înțeles și la nivelul Consiliului Local Lupac și a Primăriei Lupac.

Daniel Lucacela